

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของครู
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของทหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามแนวความคิดของ Schutz ของครูกับทหารในระดับปฏิบัติการและระดับผู้บังคับบัญชา

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูระดับปฏิบัติการ มีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังต่อไปนี้ *มากกว่า* ทหารระดับปฏิบัติการ

- 1.1 ชวนผู้อื่นเข้าร่วมกลุ่ม
- 1.2 เปิดเผยกับผู้อื่น
- 1.3 ต้องการชวนผู้อื่นเข้าร่วมกลุ่ม
- 1.4 ต้องการเปิดเผยกับผู้อื่น
- 1.5 ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง
- 1.6 ผู้อื่นชวนตนเองเข้ากลุ่ม

2. ครูระดับปฏิบัติการ มีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังต่อไปนี้ *น้อยกว่า* ทหารระดับปฏิบัติการ

- 2.1 ควบคุมผู้อื่น
- 2.2 ต้องการควบคุมผู้อื่น
- 2.3 ต้องการให้ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง
- 2.4 ต้องการให้ผู้อื่นชวนตนเองเข้ากลุ่ม
- 2.5 ต้องการให้ผู้อื่นควบคุมตนเอง
- 2.6 ผู้อื่นควบคุมตนเอง

3. คุรระดับผู้บังคับบัญชา มีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังต่อไปนี้
มากกว่า ทหารระดับผู้บังคับบัญชา

- 3.1 ชวนผู้อื่นเข้ากลุ่ม
- 3.2 เปิดเผยกับผู้อื่น
- 3.3 ต้องการชวนผู้อื่นเข้ากลุ่ม
- 3.4 ต้องการเปิดเผยกับผู้อื่น
- 3.5 ผู้อื่นชวนตนเองเข้ากลุ่ม
- 3.6 ผู้อื่นควบคุมตนเอง

4. คุรระดับผู้บังคับบัญชา มีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ดังต่อไปนี้ น้อยกว่า ทหารระดับผู้บังคับบัญชา

- 4.1 ควบคุมผู้อื่น
- 4.2 ต้องการควบคุมผู้อื่น
- 4.3 ต้องการให้ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง
- 4.4 ต้องการให้ผู้อื่นชวนตนเองเข้ากลุ่ม
- 4.5 ต้องการให้ผู้อื่นควบคุมตนเอง
- 4.6 ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูเพศชายและเพศหญิงสอนระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต
รัตนโกสินทร์ประกอบด้วยโรงเรียนพิบูลวิทยาลัยอยู่อำเภอเมือง โรงเรียนคงคาวิทยายู่อำเภอ
เมือง โรงเรียนบ้านข่อยวิทยายู่อำเภอท่าเรือ โรงเรียนศึกษาพิเศษลพบุรีอยู่อำเภอเมือง โรงเรียน
ท่าเรือวิทยาคารอยู่อำเภอท่าเรือ โรงเรียนบ้านเม็กวิทยาคมอยู่อำเภอเมือง ทุกโรงเรียนสังกัดกรม
สามัญศึกษาในจังหวัดลพบุรี ระดับปฏิบัติการจำนวน100 คน ระดับผู้บังคับบัญชานจำนวน 50 คน
และข้าราชการทหารเพศชายปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต่างๆของมณฑลทหารบกที่ 13 (มทบ. 13)

อยู่อำเภอเมือง ศูนย์สงเคราะห์พิเศษ (ศสพ) อยู่อำเภอเมือง หน่วยปฏิบัติการสงเคราะห์พิเศษ (นศส) อยู่
อำเภอเมือง ระดับปฏิบัติการจำนวน 100 คน ระดับผู้บังคับบัญชาจำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเพศ อาชีพ สถานที่ทำงาน
ตำแหน่งหน้าที่และจำนวนผู้ได้บังคับบัญชา

2. แบบวัดอิลิเมนต์ บี (ELEMENT B) ซึ่งเป็นแบบวัดพฤติกรรมความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วัดพฤติกรรมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 วัดพฤติกรรมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ตามความต้องการ
ของตนเอง

แต่ละข้อมีลักษณะการตอบแบบมาตราประมาณค่า ซึ่งมีหลักการสร้างข้อคำถามตามเทคนิค
ของกัตต์แมน (Guttman scaling technique) ซึ่งกัตต์แมนสร้างขึ้นสำหรับวัดปรากฏการณ์ต่างๆ
เกี่ยวกับเจตคติ (Attitude) และข้อคิดเห็น (Opinion) ที่เป็นสาธารณะ

ลักษณะของคำถาม

แบบวัดอิลิเมนต์ บี (ELEMENT B) มีข้อกระทง 108 ข้อ เพื่อวัดพฤติกรรมความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลจำนวน 12 ด้าน แบ่งเป็น 2 ประเภทแต่ละประเภทประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดง
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 6 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่น (Do) ประกอบด้วย
 - 1.1 พฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นที่ตนเองรับรู้ (Is) จำนวน 3 ด้าน
 - 1.2 พฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นตามที่ตนเองต้องการ (Want) จำนวน 3 ด้าน
2. พฤติกรรมที่ได้รับจากผู้อื่น (Get) ประกอบด้วย
 - 2.1 พฤติกรรมของผู้อื่นที่ตนเองรับรู้ (Is) จำนวน 3 ด้าน
 - 2.2 พฤติกรรมของผู้อื่นที่ตนเองต้องการ (Want) จำนวน 3 ด้าน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ อาชีพ ได้แก่

ครูระดับปฏิบัติการ ระดับผู้บังคับบัญชา และ
ทหารระดับปฏิบัติการ ระดับผู้บังคับบัญชา

ตัวแปรตาม คือ คะแนนพฤติกรรมจากแบบวัดอิลิเมนต์ บี (ELEMENT B) ตามแนว
ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของ Schutz ของครูและทหาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและขอรับคืนด้วยตนเองและโดยการแจกผ่านเจ้าหน้าที่ฝ่ายกองกิจการพลเรือนของหน่วยงานต่างๆ เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ.2542 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 แบบสอบถามที่แจกทั้งหมดมีจำนวน 380 ชุด ได้รับคืนจำนวน 324 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.26 ของแบบสอบถามที่แจกทั้งหมดแต่เนื่องจากมีแบบสอบถามที่มีลักษณะไม่สมบูรณ์ตอบคำถามไม่ครบทุกข้อจำนวน 24 ชุด ผู้วิจัยจึงคัดออกไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/ PC[™] คำานวนและวิเคราะห์ค่าต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่ามัธยิมเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนจากแบบวัด

อิลิเมนต์ บี (ELEMENT B) ของครูและทหาร

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way analysis of variance) ของคะแนนจากแบบวัดอิลิเมนต์ บี (ELEMENT B) จำแนกตามตัวแปรอาชีพและระดับตำแหน่งของครู

3. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.1- 4.6 โดยทดสอบสถิติ t test คะแนนจากแบบวัดอิลิเมนต์ บี (ELEMENT B) ของครูและทหารระดับปฏิบัติการและระดับผู้บังคับบัญชา

ผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามแนวความคิดของ Schutz ของครูกับทหาร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูระดับปฏิบัติการมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านเปิดเผยกับผู้อื่นมากกว่าทหารระดับปฏิบัติการ ($p < .05$) ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อ 1.2

2. ครูระดับปฏิบัติการและทหารระดับปฏิบัติการมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านชวนผู้อื่นเข้าร่วมกลุ่ม ต้องการชวนผู้อื่นเข้าร่วมกลุ่ม ต้องการเปิดเผยกับผู้อื่น ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง ผู้อื่นชวนตนเองเข้ากลุ่ม ควบคุมผู้อื่น ต้องการควบคุมผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นชวนตนเองเข้าร่วมกลุ่ม ต้องการให้ผู้อื่นควบคุมตนเอง ผู้อื่นควบคุมตนเอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อ 1.1 1.3 1.4 1.5 1.6

3. ครูระดับผู้บังคับบัญชามีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านเปิดเผยกับผู้อื่น ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเองและต้องการเปิดเผยกับผู้อื่นมากกว่าทหารระดับผู้บังคับบัญชา ($p < .05$ และ $.01$ ตามลำดับ) ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อ 3.2 3.4 แต่ปฏิเสธสมมติฐานข้อ 4.6

4. ครูระดับผู้บังคับบัญชาและทหารระดับผู้บังคับบัญชามีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านชวนผู้อื่นเข้าร่วมกลุ่ม ต้องการชวนผู้อื่นเข้าร่วมกลุ่ม ผู้อื่นชวนตนเองเข้ากลุ่ม ควบคุมผู้อื่น ต้องการควบคุมผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นเปิดเผยกับตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นชวนตนเองเข้าร่วมกลุ่ม ต้องการให้ผู้อื่นควบคุมตนเอง ผู้อื่นควบคุมตนเอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อ 3.1 3.3 3.5 3.6 4.1 4.2 4.3 4.4 4.5

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทหารเพศหญิงเพื่อให้ผลการวิจัยครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามการรับรู้ของครูและทหารในระดับปฏิบัติการและระดับผู้บังคับบัญชาแต่เนื่องจากผู้ตอบมีบทบาทของหัวหน้าและลูกน้องในบุคคลคนเดียวกันอาจทำให้การรับรู้พฤติกรรมของผู้ตอบไม่ชัดเจนว่าตอบในฐานะระดับปฏิบัติการหรือระดับผู้บังคับบัญชา ดังนั้นในการวิจัยต่อไปควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทเป็นข้าราชการระดับปฏิบัติการหรือข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชาเพียงบทบาทเดียว

3. จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามความเป็นจริงกับพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามความต้องการของครูและทหารบางด้านไม่สอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมที่เป็นจริงกับความต้องการของตนเอง (ความแตกต่าง: Gap ซึ่งได้จากการคำนวณ $Is-Want=Gap$) ซึ่งเกิดขึ้นแต่ละด้านอาจมีน้อยแตกต่างกัน ผลที่ตามมาคืออาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานกับผู้ร่วมงาน หัวหน้ากับลูกน้อง รวมถึงเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลต่างระหว่างพฤติกรรมที่เป็นจริงกับความต้องการของบุคคลในองค์กร